

آزمون شبه‌نهایی

مدت امتحان: ۱۱۰ دقیقه	رشته: علوم انسانی	درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۵/۰۲/۱۶	ساعت شروع: ۸ صبح	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه نظری

جهت دسترسی به فایل هر کیوآرکد، آن‌ها را انتخاب یا اسکن کنید.

پاسخ‌نمای تشریحی
فعال‌سازی ساعت ۲۰

پاسخبرگ آزمون
فعال

راهنمای تصحیح
جهت آشنایی دانش‌آموزان با بارم‌بندی
فعال‌سازی ساعت ۲۰

باسمه تعالی

سؤالات امتحان شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: علوم انسانی	مدت امتحان: ۱۱۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۶ صفحه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه نظری	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۵/۰۲/۱۶	نام و نام خانوادگی:
ردیف	سؤالات	نمره	

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۱	جای خالی متن زیر را با کلمه مناسب کامل کنید. از پیشگامان نثر جدید فارسی است، شعر هم می سرود. وی با روزنامه همکاری داشت و مجموعه نوشته های طنز آمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می شد.	۰/۲۵
۲	نوع ادبی کدام یک از آثار جلال آل احمد با بقیه متفاوت است؟ الف) مدیر مدرسه ب) سه تار ج) خسی در میقات د) دید و بازدید	۰/۲۵
۳	پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) سردبیر روزنامه مجلس در (غزل / قصیده) بیشتر از قالب های دیگر طبع آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است. ب) بنیان گذار شعر نو، در سال ۱۳۰۱ هـ. ش. منظومه (ققنوس / افسانه) را منتشر کرد که به عنوان بیانیه شعر نو است.	۰/۵
۴	در متن های زیر، کدام یک از جمله های مشخص شده درباره موضوع های داخل کمانک نادرست است؟ الف) نوع ادبی جدیدی در ایران به شمار می رود (۱) و با این شکل غربی اش در ادب کهن سابقه ای ندارد. (۲) در دوره ناصرالدین شاه، این نوع ادبی هم رواج یافت. (۳) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، محمدباقر میرزا خسروی بود. (۴) (نمایشنامه نویسی) ب) مسیر عمده شعر همچنان اجتماعی و تغزلی است. (۱) این دوره را باید دوره کمال جریان های ادبی دوره های پیشین به حساب آورد. (۲) شاعران بهتر و هنری تر از گذشته به جوهر شعر دست یافتند (۳) و مضمون شعر آنها بیشتر نقد اجتماعی است. (۴) (دوره چهارم شعر فارسی معاصر)	۰/۵
۵	هر یک از متن های زیر، کدام شاعر را معرفی می کند؟ (۰/۵) الف) این شاعر هر چند قصاید بلندی دارد، به ویژه از نظر غزل سرایی در بین هم روزگاران خود تا حدی کم نظیر است. بیت زیر سر آغاز یکی از سروده های اوست: هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم / جهان و هر چه در او، جز به کام خویش ندیدم ب) بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن گرایی، به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ و برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی های شعر اوست.	۰/۵

"ادامه سؤالات در صفحه بعد"

سبک‌شناسی (۲ نمره)		
۰/۵	۶ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید. الف) در سال‌های نخستین، شعر دوره انقلاب اسلامی از تمثیل و کمتر بهره گرفته است و شاعران به صراحت بیان روی آورده‌اند. ب) توجه به مردم و استفاده از شعر برای آگاه‌سازی آنان در دوره بیداری، سبب شده بود که شاعران شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، بیان کنند.	
۰/۵	۷ درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید. الف) نگرش شاعران و نویسندگان دوره مشروطه نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی به کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی تغییر کرد. ب) اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحله بعد، اجتماعی است.	
۰/۵	۸ دوره مناسب هر ویژگی را از داخل کمانک برگزینید. الف) در شعر سنتی این دوره تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آنها زیاد است. (انقلاب اسلامی / بیداری) ب) شاعران، نیازها و کاستی‌های محرومان جامعه را موضوع سخن خود قرار دادند و به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند. (بیداری / معاصر)	
۰/۵	۹ هر یک از عبارت‌های زیر به کدام سطح (زبانی، ادبی، فکری) نثر دوره‌های مشروطه و معاصر مربوط است؟ الف) اکثر نویسندگان دوره مشروطه، داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت. ب) اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری رد پای آشکاری در داستان‌نویسی معاصر دارند.	
موسیقی شعر (۶ نمره)		
۰/۲۵	۱۰ در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی» همیشه کوتاه تلفظ می‌شود؟ «هر چه داری اگر به عشق دهی / کافرم گر جوی زیان بینی»	
۰/۲۵	۱۱ کدام بیت با هر دو برش آوایی، وزن همسان دارد؟ الف) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند / از گوشه بامی که پریدیم پریدیم ب) بر همه اهل جهان سید و سرور علی است / در ره دین خدا، هادی و رهبر علی است ج) کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز / باشد که باز بینیم دیدار آشنا را	
ادامه سؤالات در صفحه بعد		

۰/۲۵	۱۲	وزن «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» برای کدام مصراع درست نیست؟ الف) دلا بسوز که سوز تو کارها بکند ب) لبخند تو خلاصه خوبی‌ها است ج) به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد				
۰/۲۵	۱۳	کدام وزن برای بیت «هَمَّتْ طَلَبُ از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند» ترجیح دارد؟ الف) مستفعل مستفعل مستفعل مستف ب) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن				
۰/۲۵	۱۴	کدام اختیار زبانی در بیت «خلد گر به پا خاری آسان برآید / چه سازم به خاری که در دل نشیند»، دیده نمی‌شود؟				
۰/۲۵	۱۵	در کدام بیت، اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» به کار رفته است؟ الف) بلبلی برگ گلی خوش‌رنگ در منقار داشت / و اندر آن برگ و نوا خوش ناله‌های زار داشت ب) خارکش پیری با دلق درشت / پشتۀ خار همی برد به پشت				
۰/۵	۱۶	برای هر بیت از ستون «الف» وزن مناسب را از ستون «ب» انتخاب کنید. (از ستون «ب» یک وزن اضافی است).				
		<table><tr><th>«الف»</th><th>«ب»</th></tr><tr><td>الف) دیگر دلم هوای سرودن نمی‌کند / تنها بهانه دل ما در گلو شکست ب) ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد</td><td>۱- مفتعلن فاعلات مفتعلن فع ۲- مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن ۳- مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن</td></tr></table>	«الف»	«ب»	الف) دیگر دلم هوای سرودن نمی‌کند / تنها بهانه دل ما در گلو شکست ب) ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد	۱- مفتعلن فاعلات مفتعلن فع ۲- مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن ۳- مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن
«الف»	«ب»					
الف) دیگر دلم هوای سرودن نمی‌کند / تنها بهانه دل ما در گلو شکست ب) ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد	۱- مفتعلن فاعلات مفتعلن فع ۲- مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن ۳- مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن					
۰/۷۵	۱۷	در هر یک از بیت‌های زیر، انواع وزن‌های «همسان تک لختی، ناهمسان، همسان دولختی» را مشخص کنید. الف) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد / مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد ب) من ندانستم از اول که تو بی مهر و وفایی / عهد ناپستن از آن به که ببندی و نیایی ج) آمد سوی کعبه سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش				
۱	۱۸	اختیارات زبانی و وزنی را در هر یک از ارکان تعیین شده بیت زیر مشخص کنید. کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد الف) رکن سوم مصراع اول: ب) رکن اول مصراع دوم:				
۱/۲۵	۱۹	با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست راستی کن که راستان رستند / راستان در جهان قوی دستند الف) کدام بیت دو برش آوایی دارد؟ ب) وزن بیتی را که یک برش آوایی دارد بنویسید. ج) اختیار شاعری مشترک هر دو بیت را بیابید و نوع آن را مشخص کنید.				
ادامه سؤالات در صفحه بعد						

۲۰	با توجه به بیت «دلم شکسته تر از شیشه‌های شهر شماست / شکسته باد کسی کاین چنینمان می‌خواست» به موارد خواسته شده پاسخ دهید.	۱															
<table><tr><td>پایه‌های آوایی</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>نشانه‌های هجایی</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>وزن</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>			پایه‌های آوایی					نشانه‌های هجایی					وزن				
پایه‌های آوایی																	
نشانه‌های هجایی																	
وزن																	
الف) پایهٔ آوایی دوم مصراع اول ب) نشانه‌های هجایی رکن سوم ج) وزن رکن دوم د) شمارهٔ رکن اختیار وزنی ابدال																	
زیبایی شناسی (۶ نمره)																	
۲۱	در کدام گزینه، آرایهٔ مراعات نظیر به‌کار <u>نرفته</u> است؟ الف) من مسلمانم، / قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مهرم نور / دشت سجادهٔ من ب) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید؛ والسلام ج) باغ باران خورده می‌نوشید نور / لرزشی در سبزه‌های تر دوید	۰/۲۵															
۲۲	در بیت «چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهرهٔ زردی است» آرایهٔ «ایهام» را بیابید.	۰/۲۵															
۲۳	در بیت «آتش آن نیست که از شعلهٔ او خندد <u>شمع</u> / آتش آن است که در خرمن <u>پروانه</u> زدند» از ارتباط معنایی بین واژگان مشخص شده، آرایهٔ ادبی به وجود آمده است و این آرایه در حوزهٔ بدیع قرار دارد.	۰/۵															
۲۴	موسیقی معنوی بیت زیر، از تقابل کدام واژگان پدید می‌آید؟ این کاربرد سبب خلق کدام آرایهٔ ادبی شده است؟ هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من، وز دل من آن نرود	۰/۵															
۲۵	در بیت «این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست / گریان به تازیانهٔ افراسیاب رفت» شاعر با آوردن کدام واژه، تمام داستان را در ذهن خواننده تداعی می‌کند؟ نام آرایهٔ ادبی یادآوری این داستان چیست؟	۰/۵															
۲۶	کدام بیت اشارهٔ تاریخی به داستان عاشقانه <u>ندارد</u> ؟ الف) ناله سنگین می‌رود در هر قدم گویی ز شوق / روح مجنون چنگ در دامن محمل می‌زند ب) یا رب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل	۰/۲۵															
۲۷	کدام بیت تضاد در یک امر را نشان می‌دهد؟ نام این کاربرد شاعرانه چیست؟ الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی ب) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید؛ والسلام	۰/۵															
ادامه سؤالات در صفحه بعد"																	

۰/۷۵	بیت‌های زیر را بخوانید و موارد خواسته شده را در آنها بیابید. به روز نبرد آن یل ارجمند / به شمشیر و خنجر به گرز و کمند برید و درید و شکست و بپست / یلان را سر و سینه و پا و دست الف) لف چهارم: ب) واژه مشخص شده لف است یا نشر؟ ج) نوع لف و نشر:	۲۸
۰/۵	در هر یک از موارد زیر، نوع اغراق را از نظر مدح(ستایش)، ذم (نکوهش) و توصیف مشخص کنید. الف) به تنها یکی گور بریان کنی / هوا را به شمشیر گریان کنی ب) آن فرومایه هزار من سنگ برمی‌دارد و طاقت یک حرف نمی‌آرد.	۲۹
۰/۵	در بیت «چنان سایه گسترد بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی» الف) کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» دارد؟ ب) این واژه با کدام یک از واژگان بیت، رابطه تناسب برقرار کرده است؟	۳۰
۰/۷۵	آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید. الف) هر چه رفت از عمر، یاد آن به نیکی می‌کنند / چهره امروز در آینه فردا خوش است (مراعات نظیر / اغراق) ب) خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست (ایهام تناسب / ایهام) ج) من از آن روز که در بند توام، آزادم / پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم (تضمین / متناقض نما)	۳۱
۰/۷۵	با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن» الف) شاعر برای بیان بهتر مقصود خود، از سخن چه کسی بهره گرفته است؟ ب) کدام بخش شعر، برگرفته از سخن شاعر دیگر است؟ ج) نام این آرایه در بدیع معنوی چیست؟	۳۲
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۰/۷۵	با توجه به متن زیر از کتاب چرند و پرند به پرسش‌ها پاسخ دهید. «باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته. تا یک فراش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد.» الف) کدام واژه نشان‌دهنده بهره‌بردن نویسنده از واژه‌های فرنگی و بیگانه است؟ ب) آرایه مشترک قسمت‌های مشخص شده چیست؟ ج) این نثر مربوط به کدام دوره سبک‌شناسی است؟	۳۳
ادامه سؤالات در صفحه بعد		

۱	شعر زیر، با عنوان «در سایه‌سار نخل ولایت» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. چگونه شمشیری زهرآگین / پیشانی بلند تو / این کتاب خداوند را / از هم می‌گشاید؟ چگونه می‌توان به شمشیری، دریایی را شکافت؟ / هنگام که همتاب آفتاب / به خانهٔ یتیم‌کان بیوه‌زنی تابیدی / و صولت حیدری را / دست‌مایهٔ شادی کودکانه‌شان کردی / آیا تاریخ، بر درِ سرای / به تحیر / خشک و لرزان نمانده بود؟ الف) قالب شعر چیست؟ ب) کدام درون‌مایهٔ شعر دورهٔ انقلاب اسلامی در این سروده دیده می‌شود؟ ج) مشبّه‌به نخستین تشبیه را مشخص کنید. د) سرایندهٔ این شعر در کدام شاخهٔ استمرار ادبیات معاصر در عصر انقلاب قرار می‌گیرد؟	۳۴
۱	براساس متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان»، به موارد خواسته شده پاسخ دهید. «بسیاری از امور و وقایع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گذاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزا تقی خان امیرنظام احدی را سراغ نداریم؛ چه آن بزرگ‌مرد از آن یکه اشخاصی بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید.» الف) درون‌مایهٔ غالب متن، نوگرایی و تجددخواهی است. ☐ درست ☐ نادرست ب) یک ویژگی زبانی این نثر، واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا (بیشتر / کمتر) می‌شود. ج) نویسندهٔ این متن است و این اثر را در موضوع نوشته است.	۳۵
۱	شعر زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. از ملک ادب حکم‌گزاران همه رفتند / شو بار سفر بند که یاران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو / کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند الف) یک کنایه با مفهوم آن از بیت نخست بنویسید. ب) در بیت دوم چند تشبیه دیده می‌شود؟ ج) در بیت سوم منظور از «گلشن ویران» چیست؟	۳۶
۰/۲۵	متن زیر از مهم‌ترین اثر احیاکنندهٔ نثر فارسی به سبک کدام کتاب است؟ «مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودت حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی.»	۳۷
۲۰	موفق و پیروز باشید	جمع نمره

۱. جای خالی متن زیر را با کلمه مناسب کامل کنید. (۵/۲۵ نمره)
 از پیشگامان نثر جدید فارسی است، شعر هم می‌سرود. وی با
 روزنامه همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز
 سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه
 منتشر می‌شد.

پاسخ

صور اسرافیل (۵/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۲. نوع ادبی کدام یک از آثار جلال آل احمد با بقیه متفاوت است؟

(۰/۲۵ نمره)

الف) مدیر مدرسه

ب) سه تار

ج) خسی در میقات

د) دید و بازدید

پاسخ

گزینه «۳» یا خسی در میقات (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۳

پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۵/۰ نمره)

الف) سردبیر روزنامهٔ مجلس در (غزل / قصیده) بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.

ب) بنیان گذار شعر نو، در سال ۱۳۰۱ ه. ش. منظومهٔ (ققنوس / افسانه) را منتشر کرد که به عنوان بیانیهٔ شعر نو است.

پاسخ

الف) قصیده (۲۵/۰ نمره)

ب) افسانه (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۴. در متن‌های زیر، کدام یک از جمله‌های مشخص شده دربارهٔ موضوع‌های داخل کمانک نادرست است؟ (۵/۰ نمره)

الف) نوع ادبی جدیدی در ایران به شمار می‌رود (۱) و با این شکل غربی‌اش در ادب کهن سابقه‌ای ندارد. (۲) در دورهٔ ناصرالدین شاه، این نوع ادبی هم رواج یافت. (۳) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامهٔ فارسی پرداخت، محمدباقر میرزا خسروی بود. (۴) (نمایشنامه نویسی)

ب) مسیر عمدهٔ شعر همچنان اجتماعی و تغزلی است. (۱) این دوره را باید دورهٔ کمال جریان‌های ادبی دوره‌های پیشین به حساب آورد. (۲) شاعران بهتر و هنری‌تر از گذشته به جوهر شعر دست یافتند (۳) و مضمون شعر آنها بیشتر نقد اجتماعی است. (۴) (دورهٔ چهارم شعر فارسی معاصر)

پاسخ

الف) ۴ یا اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامهٔ فارسی پرداخت، محمدباقر میرزا خسروی بود. (۵/۰ نمره)

ب) ۱ یا مسیر عمدهٔ شعر همچنان اجتماعی و تغزلی است. (۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

هر یک از متن‌های زیر، کدام شاعر را معرفی می‌کند؟ (۵/۵ نمره)

الف) این شاعر هرچند قصاید بلندی دارد، به ویژه از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است. بیت زیر سرآغاز یکی از سروده‌های اوست:

هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم

جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم

ب) بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن‌گرایی، به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ و برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.

الف) میرزا عبدالوهاب نشاط اصفهانی (۲۵/۵ نمره)

ب) مهدی اخوان ثالث (۲۵/۵ نمره)

پاسخ

فیلم پاسخ

۶ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید. (۵/۰ نمره)

الف) در سال‌های نخستین، شعر دوره انقلاب اسلامی از تمثیل و کمتر بهره گرفته است و شاعران به صراحت بیان روی آورده‌اند.

ب) توجه به مردم و استفاده از شعر برای آگاه سازی آنان در دوره بیداری، سبب شده بود که شاعران شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، بیان کنند.

پاسخ

الف) نمادگرایی (۲۵/۰ نمره)

ب) محاوره‌ای (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۷. درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید. (۵/۰ نمره)

الف) نگرش شاعران و نویسندگان دورهٔ مشروطه نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی به کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی تغییر کرد.

ب) اندیشهٔ حاکم بر داستان‌های دههٔ اوّل پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحلهٔ بعد، اجتماعی است.

پاسخ

الف) نادرست (۲۵/۰ نمره)

ب) درست (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۸. دوره مناسب هر ویژگی را از داخل کمانک برگزینید. (۵/۰ نمره)

الف) در شعر سنتی این دوره تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آنها زیاد است. (انقلاب اسلامی / بیداری)

ب) شاعران، نیازها و کاستی‌های محرومان جامعه را موضوع سخن خود قرار دادند و به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند. (بیداری / معاصر)

پاسخ

الف) انقلاب اسلامی (۲۵/۰ نمره)

ب) بیداری (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۹. هر یک از عبارتهای زیر به کدام سطح (زبانی، ادبی، فکری) نثر دورههای مشروطه و معاصر مربوط است؟ (۵/۰ نمره)
- الف) اکثر نویسندگان دوره مشروطه، داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.
- ب) اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری رد پای آشکاری در داستان‌نویسی معاصر دارند.

پاسخ

الف) ادبی (۵/۰ نمره)

ب) فکری (۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۱۰. در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی» همیشه کوتاه

تلفظ می‌شود؟ (۰/۲۵ نمره)

«هر چه داری اگر به عشق دهی

کافرم گر جوی زیان بینی»

پاسخ

زیان (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۱۱. کدام بیت با هر دو برش آوایی، وزن همسان دارد؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند

از گوشه بامی که پریدیم پریدیم

ب) بر همه اهل جهان سید و سرور علی است

در ره دین خدا، هادی و رهبر علی است

ج) کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز

باشد که باز بینیم دیدار آشنا را

پاسخ

ج یا (۰/۲۵ نمره)

کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز

باشد که باز بینیم دیدار آشنا را

فیلم پاسخ

۱۲. وزن «مفاعِلن فعلاَتِن مفاعِلن فعِلن» برای کدام مصراع درست

نیست؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) دلا بسوز که سوز تو کارها بکند

ب) لبخند تو خلاصه خوبی‌ها است

ج) به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد

ب یا لبخند تو خلاصه خوبی‌ها است (۰/۲۵ نمره)

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۳. کدام وزن برای بیت « همت طلب از باطن پیران سحر خیز /

زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند » ترجیح دارد؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) مستفعل مستفعل مستفعل مستف

ب) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

پاسخ

الف یا مستفعل مستفعل مستفعل مستف. (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۱۴. کدام اختیار زبانی در بیت « خلد گر به پا خاری آسان برآید /
چه سازم به خاری که در دل نشیند»، دیده نمی‌شود؟ (۰/۲۵ نمره)

پاسخ

بلند تلفظ کردن مصوت‌های کوتاه (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۱۵. در کدام بیت، اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» به

کار رفته است؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) بلبلی برگ گلی خوش رنگ در منقار داشت

و اندر آن برگ و نوا خوش ناله های زار داشت

ب) خارکش پیری با دلِق درشت

پشته خار همی برد به پشت

پاسخ

ب یا (۰/۲۵ نمره)

خارکش پیری با دلِق درشت

پشته خار همی برد به پشت

فیلم پاسخ

۱۶. برای هر بیت از ستون «الف» وزن مناسب را از ستون «ب» انتخاب کنید. (از ستون «ب» یک وزن اضافی است.) (۵/۵ نمره)

«الف»	«ب»
الف) دیگر دلم هوای سرودن نمی‌کند / تنها بهانه دل ما در گلو شکست	۱ - مفعول فاعلات مفعول فاع ۲ - مفعول فاعلات مفعول فاع
ب) ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد	۳ - مفعول فاعلات مفعول فاع

پاسخ

الف) ۳ یا مفعول فاعلات مفعول فاع (۵/۲۵ نمره)
ب) ۱ یا مفعول فاعلات مفعول فاع (۵/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۱۷. در هر یک از بیت‌های زیر، انواع وزن‌های «همسان تک لختی،

ناهمسان، همسان دولختی» را مشخص کنید. (۰/۷۵ نمره)

الف) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد

مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد

ب) من ندانستم از اول که تو بی مهر و وفایی

عهد نابستن از آن به که بندی و نیایی

ج) آمد سوی کعبه سینه پر جوش

چون کعبه نهاد حلقه در گوش

پاسخ

الف) همسان دولختی (۰/۲۵ نمره)

ب) همسان تک لختی (۰/۲۵ نمره)

ج) ناهمسان (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۱۸. اختیارات زبانی و وزنی را در هر یک از ارکان تعیین شده بیت

زیر مشخص کنید. (۱ نمره)

کیست که پیغام من به شهر شروان برد

یک سخن از من بدان مرد سخندان برد

الف) رکن سوم مصراع اول:

ب) رکن اول مصراع دوم:

پاسخ

الف) قلب (۰/۲۵ نمره) - اختیار وزنی (۰/۲۵ نمره)

ب) حذف همزه (۰/۲۵ نمره) - اختیار زبانی (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۱۹. با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱/۲۵ نمره)

بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست

بگشای لب که قند فراوانم آرزوست

راستی کن که راستان رستند

راستان در جهان قوی دستند

الف) کدام بیت دو برش آوایی دارد؟

ب) وزن بیتی را که یک برش آوایی دارد بنویسید.

ج) اختیار شاعری مشترک هر دو بیت را بیابید و نوع آن را مشخص کنید.

پاسخ

الف) بیت اول یا (۰/۲۵ نمره)

بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست

بگشای لب که قند فراوانم آرزوست

ب) فاعلاتن مفاعلهن فع لن (فعلن) (۰/۵ نمره)

ج) اختیار وزنی (۰/۲۵ نمره) بلند بودن هجای پایان مصراع (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۲۰. با توجه به بیت «دلم شکسته تر از شیشه‌های شهر شماست /

شکسته باد کسی کاین چنینمان می‌خواست»

به موارد خواسته شده پاسخ دهید. (۱ نمره)

				پایه‌های آوایی
				نشانه‌های هجایی
				وزن

الف) پایه آوایی دوم مصراع اول

ب) نشانه‌های هجایی رکن سوم

ج) وزن رکن دوم

د) شماره رکن اختیار وزنی ابدال

پاسخ

الف) ت / ت / رَز / شی (۰/۲۵ نمره)

ب) U - U - (۰/۲۵ نمره)

ج) فعلاتن (۰/۲۵ نمره)

د) رکن چهارم مصراع دوم (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۲۱. در کدام گزینه، آرایهٔ مراعات نظیر به کار نرفته است؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) من مسلمانم، / قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مهرم

نور / دشت سجادهٔ من

ب) در نیابد حال پخته هیچ خام

پس سخن کوتاه باید؛ والسّلام

ج) باغ باران خورده می‌نوشید نور

لرزشی در سبزه های تر دوید

پاسخ

ب) یا

در نیابد حال پخته هیچ خام

پس سخن کوتاه باید؛ والسّلام

(۰/۲۵ نمره) ص ۶۲

فیلم پاسخ

۲۲. در بیت «چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور
از تو مرا چهره زردی است» آرایه «ایهام» را بیابید. (۰/۲۵ نمره)

پاسخ

دور از (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۲۳. در بیت «آتش آن نیست که از شعله او خندد شمع / آتش
آن است که در خرمن پروانه زدند» از ارتباط معنایی بین
واژگان مشخص شده، آرایه ادبی به وجود آمده است و
این آرایه در حوزه بدیع قرار دارد. (۵/۰ نمره)

پاسخ

مراعات نظیر (۲۵/۰ نمره)

معنوی (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۲۴. موسیقی معنوی بیت زیر، از تقابل کدام واژگان پدید می‌آید؟
 این کاربرد سبب خلق کدام آرایه ادبی شده است؟ (۵/۰ نمره)
 هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است
 برود از دل من، وز دل من آن نرود

پاسخ

برود و نرود (۵/۰ نمره) تضاد (۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۲۵. در بیت «این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست / گریان به تازیانه افراسیاب رفت» شاعر با آوردن کدام واژه، تمام داستان را در ذهن خواننده تداعی می‌کند؟ نام آرایه ادبی یادآوری این داستان چیست؟ (۵/۵ نمره)

پاسخ

منیژه (۲۵/۰ نمره) تلمیح (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۲۶. کدام بیت اشاره تاریخی به داستان عاشقانه ندارد؟ (۰/۲۵ نمره)

الف) ناقه سنگین می‌رود در هر قدم گویی ز شوق

روح مجنون چنگ در دامن محمل می‌زند

ب) یا رب این آتش که بر جان من است

سرد کن زان سان که کردی بر خلیل

پاسخ

ب یا (۰/۲۵ نمره)

یا رب این آتش که بر جان من است

سرد کن زان سان که کردی بر خلیل

فیلم پاسخ

۲۷. کدام بیت تضاد در یک امر را نشان می‌دهد؟ نام این کاربرد

شاعرانه چیست؟ (۵/۰ نمره)

الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی

از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی

ب) در نیابد حال پخته هیچ خام

پس سخن کوتاه باید؛ والسّلام

پاسخ

الف یا (۲۵/۰ نمره)

ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی

از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی

متناقض‌نما (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۲۸. بیت‌های زیر را بخوانید و موارد خواسته شده را در آنها بیابید.
(۰/۷۵ نمره)

به روز نبرد آن یل ارجمند

به شمشیر و خنجر به گرز و کمند

برید و درید و شکست و ببست

یلان را سر و سینه و پا و دست

الف) لفِ چهارم:

ب) واژهٔ مشخص شده لف است یا نشر؟

ج) نوع لف و نشر:

الف) کمند (۰/۲۵ نمره)

ب) نشر (دوم) (۰/۲۵ نمره)

ج) مرتب (۰/۲۵ نمره)

پاسخ

فیلم پاسخ

۲۹. در هر یک از موارد زیر، نوع اغراق را از نظر مدح (ستایش)، ذم

(نکوهش) و توصیف مشخص کنید. (۵/۰ نمره)

الف) به تنها یکی گور بریان کنی

هوا را به شمشیر گریان کنی

ب) آن فرومایه هزار من سنگ برمی دارد و طاقت یک حرف
نمی آرد.

الف) توصیف (۲۵/۰ نمره)

ب) ذم (نکوهش) (۲۵/۰ نمره)

۳۰. در بیت «چنان سایه گسترد بر عالمی / که زالی نیندیشد

از رستمی» (۵/۰ نمره)

الف) کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» دارد؟

ب) این واژه با کدام یک از واژگان بیت، رابطه تناسب برقرار کرده است؟

پاسخ

الف) زال (۲۵/۰ نمره)

ب) رستم (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۳۱. آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید. (۷۵/۰ نمره)

الف) هر چه رفت از عمر، یاد آن به نیکی می‌کنند

چهره امروز در آئینه فردا خوش است

(مراعات نظیر / اغراق)

ب) خانه زندان است و تنهایی ضلال

هر که چون سعدی گلستانیش نیست

(ایهام تناسب / ایهام)

ج) من از آن روز که در بند توام، آزادم

پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم

(تضمین / متناقض نما)

پاسخ

الف) مراعات نظیر (۲۵/۰ نمره)

ب) ایهام (۲۵/۰ نمره)

ج) متناقض نما (۲۵/۰ نمره)

فیلم پاسخ

۳۲

با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۰/۷۵ نمره)

«بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی /

رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن»

الف) شاعر برای بیان بهتر مقصود خود، از سخن چه کسی بهره

گرفته است؟

ب) کدام بخش شعر، برگرفته از سخن شاعر دیگر است؟

ج) نام این آرایه در بدیع معنوی چیست؟

پاسخ

الف) مولوی (۰/۲۵ نمره)

ب) رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن (مصراع آخر) (۰/۲۵ نمره)

ج) تضمین (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۳۳. با توجه به متن زیر از کتاب چرند و پرند به پرسش ها پاسخ دهید. (۰/۷۵ نمره)

«باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فراش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد».

الف) کدام واژه نشان دهنده بهره بردن نویسنده از واژه های فرنگی و بیگانه است؟

ب) آرایه مشترک قسمت های مشخص شده چیست؟

ج) این نثر مربوط به کدام دوره سبک شناسی است؟

پاسخ

الف) ژاندارم (۰/۲۵ نمره)

ب) کنایه (۰/۲۵ نمره)

ج) دوره بیداری (مشروطه) (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۳۴. شعر زیر، با عنوان «در سایه سار نخل ولایت» را بخوانید و به

پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱ نمره)

چگونه شمشیری زهر آگین / پیشانی بلند تو / این کتاب خداوند
را / از هم می‌گشاید؟ چگونه می‌توان به شمشیری، دریایی را
شکافت؟ / هنگام که همتاب آفتاب / به خانهٔ یتیمان بیوه زنی
تابیدی / و صولت حیدری را / دست‌مایهٔ شادی کودکانه‌شان
کردی / ... آیا تاریخ، بر درِ سرای / به تحیر / خشک و لرزان
نمانده بود؟

الف) قالب شعر چیست؟

ب) کدام درون‌مایهٔ شعر دورهٔ انقلاب اسلامی در این سروده
دیده می‌شود؟

ج) مشبّه‌به نخستین تشبیه را مشخص کنید.

د) سرایندهٔ این شعر در کدام شاخهٔ استمرار ادبیات معاصر در
عصر انقلاب قرار می‌گیرد؟

پاسخ

الف) قالب سپید (۰/۲۵ نمره)

ب) طرح اسوه‌های تاریخی به ویژه تاریخ اسلام مانند امام علی (ع)
(۰/۲۵ نمره)

ج) کتاب خداوند (۰/۲۵ نمره)

د) شاخهٔ نخست (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۳۵. براساس متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان»، به موارد

خواسته شده پاسخ دهید. (۱ نمره)

«بسیاری از امور و وقایع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گذاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزا تقی خان امیرنظام احدی را سراغ نداریم؛ چه آن بزرگ مرد از آن یکه اشخاصی بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید.»

الف) درون مایه غالب متن، نوگرایی و تجددخواهی است.

درست

نادرست

ب) یک ویژگی زبانی این نثر، واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا (بیشتر / کمتر) می‌شود.

ج) نویسنده این متن است و این اثر را در موضوع نوشته است.

پاسخ

الف) درست (۰/۲۵ نمره)

ب) کمتر (۰/۲۵ نمره)

ج) ناظم‌الاسلام کرمانی (۰/۲۵ نمره) تاریخ مشروطه (۰/۲۵ نمره)

فیلم پاسخ

۳۶. شعر زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱ نمره)

از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند

شو بار سفر بند که یاران همه رفتند

داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو

کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند

یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران

تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند

الف) یک کنایه با مفهوم آن از بیت نخست بنویسید.

ب) در بیت دوم چند تشبیه دیده می‌شود؟

ج) در بیت سوم منظور از «گلشن ویران» چیست؟

پاسخ

الف) بار سفر بستن (۰/۲۵ نمره) کنایه آمادۀ حرکت شدن (۰/۲۵ نمره)

ب) دو تشبیه (باغ جهان / لاله عذاران) (۰/۲۵ نمره)

ج) وطن (۰/۲۵ نمره) ص ۴۶

فیلم پاسخ

۳۷. متن زیر از مهم‌ترین اثر احیاکنندهٔ نثر فارسی به سبک کدام

کتاب است؟ (۰/۲۵ نمره)

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودت حضوری
گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون
مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و
نه از این جانب قاصدی و پیامی.»

گلستان سعدی (۰/۲۵ نمره)

پاسخ

فیلم پاسخ

